

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรง
ของโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ในจังหวัดสุพรรณบุรี

**Factors Affecting Mothers' Health Behavior Related to Severity of Acute Respiratory
Infection in Children under 2 years in Suphanburi Province**

สำนักทอสมุท

ทัศนีย์ สิริพนมณี

อภินันท์นาลาร

จาก

บัณฑิตศึกษาศาสตร์ ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำรงหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิทยาการระบาด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2540

094

ทอ๖๕๒

๒๕๔๐

ชื่อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ในจังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้วิจัย	ทัศนีย์ สิรินพมณี
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยาการระบาด)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	กุลยา นาคสวัสดิ์,ท.บ. , M.P.H.(Urban Health), M.Sc.(Medical Epidemiology) กานดา วัฒนโนภาส, พ.บ., M.Sc., Hyg.(P.H. Micro) ดุสิต สุจิรารัตน์, วท.บ.(สาธารณสุขศาสตร์), วท.ม.(ชีวสถิติ) จงกล โพธิ์แดง,ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรี พยาบาล, วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)
วันที่สำเร็จการศึกษา	6 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบแบบย้อนหลัง เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการเลี้ยงดูและดูแลบุตรขณะป่วย และหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นมารดาที่นำบุตรอายุต่ำกว่า 2 ปีที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจ มารับการรักษาในโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร โรงพยาบาลคอนจักษ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 17 และโรงพยาบาลอุทอง ระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงตุลาคม ปี 2539 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษา ได้แก่มารดาของเด็กที่มีอาการรุนแรงและรับไว้ในโรงพยาบาล จำนวน 130 ราย และกลุ่มควบคุม ได้แก่ มารดาของเด็กที่มีอาการไม่รุนแรงที่มาตรวจในแผนกผู้ป่วยนอก จำนวน 130 ราย ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์มารดา

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ถูกต้องของมารดาในการเลี้ยงดูและดูแลบุตรขณะป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงตามลำดับความสำคัญได้ ดังนี้ มารดามีการรับรู้ความรุนแรงของโรคสูง ($r=5317$) มีการรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติดี ($r=4304$) ได้รับความรู้และข่าวสารเรื่องโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบ

หายใจในเด็ก ($r=.1961$) และมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคสูง ($r=.4267$) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ การมีโรคประจำตัวของเด็ก ($OR=7.20$, $95\% CI=2.24-23.17$) การได้รับภูมิคุ้มกันโรคไม่ครบ ($OR=3.74$, $95\% CI=2.13-12.37$) และพฤติกรรมของมารดาในการเลี้ยงดูและดูแลบุตรขณะป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจไม่ถูกต้อง ($OR=5.24$, $95\% CI=2.98-9.28$)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้สุขศึกษาแก่มารดาเรื่องโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก โดยเน้นการรับรู้ของมารดา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลี้ยงดูบุตรไปในทางที่ถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการดูแลมารดาในระยะตั้งครรภ์ การให้ภูมิคุ้มกันโรคครบและการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา ซึ่งจะช่วยลดความรุนแรงของโรคลงได้

Thesis Title	Factors Affecting Mothers' Health Behavior Related to Severity of Acute Respiratory Infection in Children under 2 years in Suphanburi Province
Name	Thasanee Sirinopmanee
Degree	Master of science (Epidemiology)
Thesis Supervisory Committee	Kulaya Narkswat, D.D.S.,M.P.H.(Urban Health) M.Sc.(Medical Epidemiology) Kanda Vathanophas, MD.,M.Sc. Hyg.(P.H. Micro) Dusit Sujirarat, B.Sc.(Public Health), M.Sc.(Biostat) Jongkol Podang, Dip Nursing, M.Sc.(P.H.)
Date of Graduation	6 May B.E. 2540 (1997)

ABSTRACT

The objectives of this case-control study were to identify factors affected mothers' health behavior on the care of acute respiratory infection (ARI) and factors associated with severity of ARI in children under 2 years of age. The sample were mothers of children under 2 years of age who brought their children with ARI to Chaopayayomarach hospital, Donchedi hospital, Somdejpasangkarach 17th hospital and U-thong hospital. There were 130 cases of mothers with acute lower respiratory infection (ALRI) children and 130 controls of mothers with acute upper respiratory infection (AURI) children who were admitted and were out patients in hospitals during August and October 1996. The mothers who were cases and controls were interviewed by using structured questionnaire.

The results revealed that factors significantly associated with mothers behavior on the good care of ARI in children under 2 years off age were mothers who had good perception in the severity of disease ($r=.5317$), the low barrier of care ($r=.4304$), always receiving knowledge about ARI from various sources ($r=.1961$) and having good knowledge in the susceptibility of ARI in their children ($r=.4267$). The factors associated with more severity of acute respiratory infection in children under 2 years were the presence of underlying disease

of children (OR=7.20 95% CI=2.24-23.17), incompleted immunization (OR=3.74 95% CI=2.13-12.37) and mothers' incorrect behavior on the care of ARI (OR=5.24 95% CI=2.98-9.28).

The result of this study can be used as a guildline to improve health education which is emphasised on maternal perception how to improve mothers' health behavior in the care of children with ARI. Promotion of antenatal care, completed immunization and breast feeding which can help reduce severity of ARIC reduced.

